

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Autor: Mgr. Renata Malátová

Školitel: Doc. PaedDr. Pavel Kolář, PhD.

Školitel-konzultant: Prof. MUDr. Miroslav Kučera, DrSc.

Oponent: Doc. PaedDr. Dagmar Pavlů, CSc.

Předložená disertační práce na téma „*Objektivizace léčebných metod v oblasti hlubokého stabilizačního systému páteře*“ je zpracována na 83 stranách textu za použití 81 citovaných pramenů a doplněna třemi stranami příloh.

Aktuálnost problematiky, originalita práce

Téma disertační práce je zajímavé a velmi aktuální, jelikož se snaží přispět k objektivnímu hodnocení tzv. hlubokého stabilizačního systému a ověřit účinnost cvičebních postupů s cílem tento systém ovlivnit. Práce tak zasahuje jak do problematiky prevence tak terapie. K nadepsanému tématu existuje již značné množství studií, avšak dostatečná objektivní verifikace stále ještě chybí.

Úroveň a kvalita teoretické části práce (teoretická východiska, přehled poznatků).

Kapitoly 1.1. – 1.5. zpracované na 34 stranách představují teoretickou část práce. Autorka hovoří o fyziologii hybnosti, držení těla, posturální funkci, funkčních poruchách a o hlubokém stabilizačním systému. Jednotlivé kapitoly jsou zpracovány stručně a přehledně. Stručnost, v některých částech až přílišná, snad je dána tím, že autorka se snažila vyhnout opisování známých poznatků z anatomie a fyziologie. K vlastnímu tématu disertace se především vztahuje kapitola 1.5 tj. kapitola zabývající se hlubokým stabilizačním systémem. Autorka se pro zpracování těchto pasáží dostatečně seznámila s pracemi hlavně českých autorů, a vychází zcela zásadně (až na několik drobných vyjímek) z prací Koláře a Lewita.

Vzhledem k tomu, že otázka stabilizace, stabilizačních schopností se zřetelem k bederní páteři byla rozpracována velmi detailně, lze dokonce říci že detailněji i v pracích jiných autorů, pokládám proto zpracování těchto kapitol a především kapitoly o hlubokém stabilizačním systému za příliš stručné. Postrádám zvláště zmínění tzv. Australské školy, která je v otázce jak diagnostiky tak terapie stabilizačních schopností v oblasti bederní páteře považována za jednu ze základních škol. Opomenout nelze zejména zásluhu této školy, která jako první vypracovala a ověřila na širokém vzorku populace metodiku k objektivnímu

hodnocení funkce stabilizačních schopností a tuto jako první rozpracovala. Vyvinula rovněž nástroj (pomůcku) k hodnocení tohoto systému a jako první tak přispěla k objektivizaci hodnocení. Tuto skutečnost v práci rovněž postrádám.

Formulace cílů a záměrů práce, výzkumných otázek, hypotéz.

Cíle práce jsou formulovány v kapitole 2 (Cíl práce a hypotézy). I přes to, že cíle jsou formulovány stručně na sedmi řádcích, jsou však velmi rozsáhlé – a to od shrnutí poznatků k dané tématice, přes „konstruování prostředků pro hodnocení silového působení v rámci HSSP“, dále „provedení porovnání subjektivního vyšetření a objektivního měření svalů HSSP“ až po „zavedení intervenčního programu“. Posledním zmíněným cílem „bylo porovnání zapojení svalů při dynamickém a statickém testu břišních svalů“. Domnívám se, že volba uvedeného množství cílů je práci spíše na škodu, jelikož autorka se nemohla věnovat splnění každého cíle do hloubky tak, jak by si to disertační práce zasloužovala. Možná by ku prospěchu práce byla volba pouze poloviny stanovených cílů, avšak zpracování dané problematiky více do detailu.

V kapitole 2 jsou rovněž stanoveny 3 hypotézy. Jejich vymezení však nepovažuji za příliš šťastné, navíc není zřejmé, na základě čeho (jak) autorka hypotézy vyvodila.

Metodika práce, využití adekvátních metod a technik zpracování (výzkumných, statistických..)

Metodika – kapitola 3 – je rozdělena na dvě části, vázící se ke dvěma cílům. Zásadní připomínku mám k souboru vyšetřovaných osob (kap. 3.1.1. a rovněž 3.2.1.): není uveden způsob výběru probandů (s výjimkou údajů o věku, pohlaví a uvedení že všichni byli bez subjektivních obtíží). V případě experimentu k úkolu č. 1 se ze skupiny 46 probandů 10 věnovalo poměrně intenzivně fotbalu. Tato skutečnost, mimo jiné, ukazuje na ne příliš homogenní soubor. Krom uvedeného postrádám kontrolní skupinu v případě uvedeného experimentu. Domnívám se, že bez kontrolní skupiny „je velmi obtížné“ usuzovat na efekt aplikovaného intervenčního programu.

K vlastnímu zpracování mám dále tyto 2 zásadní připomínky:

- jedním z cílů (viz kapitola 2) bylo zavést intervenční program a po šesti týdnech následně vyšetřit stav HSSP: v práci postrádám detailnější popis zavedeného programu, popis na s. 58 „Cílem zvoleného cvičení bylo, aby testovaná osoba správnou stabilizační svalovou souhru dostala pod volní kontrolu a zavedla ji do běžných denních činností“ není mnoho vypovídající, rovněž chybí jasné vymezení, jak často měla být daná cvičení prováděna

v průběhu 6 týdnů a v neposlední řadě na základě čeho byl daný program (časové rozložení cvičení) stanoven

- v práci byl proveden experiment, v rámci kterého bylo pracováno se dvěma skupinami probandů, postrádám přílohu nebo alespoň zmínku o vyjádření etické komise k danému šetření

Zpracování výsledků práce, interpretace výsledků

Výsledky jsou zpracovány přehledně, metody použité ke zpracování lze akceptovat. Lze opět vytknout autorce přílišnou stručnost v popisu interpretace výsledků, dále potom zevšeobecnování výsledků, z čehož by bylo možné usuzovat, že autorka tyto pokládá za všeobecně platné. Rozsah platnosti závěrů není uveden v žádné pasáži práce.

Diskuse, závěry, teoretický a praktický přínos práce

Diskuse na pouhých 7 stranách textu by si zasloužila vzhledem k řešené problematice být rozpracovaná do mnohem větší šíře. Rovněž tak skutečnost, že jsou v diskusi uvedeni pouze 3 zahraniční autoři, nepovažuji za plně vyhovující. Jak již výše uvedeno, v práci řešená problematika je v současné době skutečně velmi aktuálním tématem, kterému především v zahraničí je (a bylo) věnováno velké množství výzkumů.

I přes tuto skutečnost je možno na předloženou práci pohlížet jako na práci prezentující originální přístup k hodnocení „svalové funkce“, jistě využitelný v praxi. Práce však představuje zcela jistě pouze první kroky k řešení této problematiky, řešené navíc na velmi malém vzorku probandů. A proto by bylo třeba v podobných studiích dále pokračovat.

Formální zpracování práce, jazyková a slylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce.

Práce má dobrou grafickou úpravu, je psána srozumitelným jazykem, některé gramatické chyby lze jistě přičítat překlepům. Pokud jde o rozsah práce patří spíše k pracím rozsahu menšího, což jistě souvisí se stručným vyjadřováním autorky.

Závěr:

Předložená disertační práce Mgr. Renaty Malátové i přes výše uvedené připomínky splňuje základní požadavky disertační práce a **doporučuji ji k obhajobě.**

V Praze 29.4. 2009

Doc. Dr. Dagmar Pavlů, CSc.
Katedra fyzioterapie UK FTVS Praha